

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

اسماعیل محمدی کرمانشاهی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چهل حدیث پدر

نویسنده:

اسماعیل محمدی کرمانشاهی

ناشر چاپی:

زائر - آستان مقدس حضرت معصومه علیها السلام

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	چهل حدیث پدر
۷	مشخصات کتاب
۷	اشاره
۹	فهرست مطالب
۱۳	مقدمه الناشر
۲۱	۱. حقوق پدر بر فرزند
۲۲	۲. نگاه پدر به فرزند
۲۳	۳. حقوق متقابل پدر و فرزند
۲۵	۴. سه حق فرزند بر پدر
۲۶	۵. حقوق فرزندان بر پدر
۲۷	۶. نگاه محبت آمیز به فرزند
۲۸	۷. شباهت به پدر
۲۹	۸. دعاهایی که رد نمی شود
۳۰	۹. پدران امت اسلامی
۳۱	۱۰. اجابت دعای پدر
۳۲	۱۱. نفرین پدر
۳۳	۱۲. دعاهای مستجاب
۳۴	۱۳. اثر نیکی به فرزند
۳۵	۱۴. یاری بر نیکوکاری
۳۶	۱۵. نیکی به پدر پس از مادر
۳۷	۱۶. آموزش فرزندان
۳۸	۱۷. هشدار به پدران و فرزندان
۳۹	۱۸. آثار دوستی پدران

۴۰	.....	۱۹. حق پدر بر فرزند
۴۱	.....	۲۰. حق فرزند بر پدر
۴۲	.....	۲۱. بهترین ارث پدران
۴۳	.....	۲۲. نیکی نخست پدر
۴۴	.....	۲۳. ایستادن به احترام پدر
۴۵	.....	۲۴. شیوه امام حسن و امام حسین علیهما السلام
۴۶	.....	۲۵. احترام پدر در هر حال
۴۷	.....	۲۶. حق پدر بر فرزند
۴۹	.....	۲۷. حق فرزند بر پدر
۵۱	.....	۲۸. بی احترامی به پدر
۵۲	.....	۲۹. یاری شدن پدر دختر
۵۳	.....	۳۰. تأثیر پدران صالح
۵۴	.....	۳۱. تفسیر احسان به والدین
۵۵	.....	۳۲. عاقبت کشمکش با پدر
۵۶	.....	۳۳. نیکی به پدران
۵۷	.....	۳۴. خدمت به پدر
۵۸	.....	۳۵. اثر زیاد دوست داشتن پدر
۵۹	.....	۳۶. کراهت ورود پدر در قبر
۶۰	.....	۳۷. دعای پدر همانند دعای نبی
۶۱	.....	۳۸. حق پدری علی علیه السلام
۶۲	.....	۳۹. مرگ پدر
۶۳	.....	۴۰. بزرگترین واجب
۶۴	.....	منابع
۶۵	.....	درباره مرکز

چهل حدیث پدر

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور: چهل حدیث پدر/به اهتمام اسماعیل محمدی کرمانشاهی.

مشخصات نشر: قم: زائر، آستانه مقدسه، 1389.

مشخصات ظاهری: 59ص.

فروست: انتشارات زائر؛ 163.

وضعیت فهرست نویسی: در انتظار فهرست نویسی (اطلاعات ثبت)

یادداشت: چاپ دوم: 1389.

موضوع: داستان های اخلاقی -- قرن 14.

موضوع: احادیث شیعه -- قرن 14

رده بندی کنگره: 9/BP143/ص66 پ4 1392

رده بندی دیویی: 297/218

ص: 1

اشاره

فهرست مطالب

فهرست مطالب

مقدمه ناشر... 5

1 . حقوق پدر بر فرزند... 13

2 . نگاه پدر به فرزند... 14

3 . حقوق متقابل پدر و فرزند... 15

4 . سه حق فرزند بر پدر... 17

5 . حقوق فرزندان بر پدر... 18

6 . نگاه محبت آمیز به فرزند... 19

7 . شباهت به پدر... 20

8 . دعاهایی که رد نمی شود... 21

9 . پدران امت اسلامی... 22

10 . اجابت دعای پدر... 23

11 . نفرین پدر... 24

12 . دعاهای مستجاب... 25

13 . اثر نیکی به فرزند... 26

14 . یاری بر نیکوکاری... 27

15 . نیکی به پدر پس از مادر... 28

16 . آموزش فرزندان... 29

17 . هشدار به پدران و فرزندان... 30

18 . آثار دوستی پدران... 31

- 20 . حق فرزند بر پدر... 33
- 21 . بهترین ارث پدران... 34
- 22 . نیکی نخست پدر... 35
- 23 . ایستادن به احترام پدر... 36
- 24 . شیوه امام حسن و امام حسین علیهماالسلام ... 37
- 25 . احترام پدر در هر حال... 38
- 26 . حق پدر بر فرزند... 39
- 27 . حق فرزند بر پدر... 41
- 28 . بی احترامی به پدر... 43
- 29 . یاری شدن پدر دختر... 44
- 30 . تأثیر پدران صالح... 45
- 31 . تفسیر احسان به والدین... 46
- 32 . عاقبت کشمکش با پدر... 47
- 33 . نیکی به پدران... 48
- 34 . خدمت به پدر... 49
- 35 . اثر زیاد دوست داشتن پدر... 50
- 36 . کراهت ورود پدر در قبر... 51
- 37 . دعای پدر همانند دعای نبی... 52
- 38 . حق پدری علی علیه السلام ... 53
- 39 . مرگ پدر... 54
- 40 . بزرگترین واجب... 55

سخن شما اهل بیت، نور است.

زیارت جامعه کبیره

بر آستان احادیث اهل بیت، عقل خضوع می کند دل خشوع می یابد و روح سیراب می شود. احادیث نورانی ائمه اطهار، منشوری است که حکمت های قدسی و معارف ناب الهی را بر دل ها و عقل ها می تاباند. گلشنی روح پرور و گنجینه ای گرانبها و سرمایه ای پایان ناپذیر است.

ص: 5

امام باقر علیه السلام فرمود :

شَرَّفًا أَوْ عَرَبًا ، فَلَا تَجِدَانِ عِلْمًا صَحِيحًا إِلَّا شَيْئًا خَرَجَ مِنْ عِنْدِنَا أَهْلِ الْبَيْتِ؛⁽¹⁾

به شرق و غرب جهان بروید ، هیچ دانش صحیحی نخواهید یافت ، مگر آن که از ما خاندان پیامبر صادر شده است .

همواره مدیون راویان ، محدثان و عالمان گذشته شیعه ایم که با دقت و درایت و مسئولیت شناسی ، سخنان نورانی پیشوایان معصوم را ثبت و ضبط کرده و به عنوان «میراث اهل بیت» به نسل های بعدی سپرده اند .

احادیث اهل بیت علیهم السلام آنگونه که خودشان فرموده اند ، «نور» است .

مجموعه های حدیثی ، دانشکده های صامت اما جاویدان امامان شیعه است که بشریت را آموزش غیر حضوری می دهد و خرسندیم که ما میراث دار این

ص: 6

1-1 . الکافی ، کلینی ، ج 1 ، ص 399 .

رهایی از حیرت ها و ضلالت ها و کج راهه ها ، نیازمند این احادیثیم که «چراغ راه» و هدایت گر اندیشه ها و صفابخش دل ها و جان ها است .

روایات پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت او ، هم در عرصه مباحث اعتقادی برای ما «حجّت» است ، هم در قلمرو فقه و تبیین احکام شرع و حلال و حرام الهی سند و پشتوانه است ، هم در موضوعات اخلاقی ، تربیتی ، تهذیب نفس ، پند و موعظه ، سرشار از حکمت و بینش و هدایت است و اگر مردم با احادیث نورانی خاندان عصمت و طهارت آشنا شوند ، دل در گرو محبت و اطاعت آنان می نهند ، همانگونه که حضرت رضا علیه السلام فرمود : إِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا؛(1)

ص: 7

اگر مردم خوبی‌ها و زیبایی‌های سخن ما را بدانند، از

ما پیروی می‌کنند.

بر این اساس، آموختن، نوشتن، بیان، نشر، شرح و تبیین، حفظ و تعلّم احادیث اهل بیت، کاری است ارزشمند و در راستای حفظ و گسترش فرهنگ اهل بیت علیهم السلام.

کتاب حدیثی شیعه، همچون دریایی عمیق و موج‌پر از گهرهای نفیس است. برای بهره‌گیری از ذخایر این اقیانوس ژرف و پرگهر، باید به غواصی در دل آن پرداخت و لؤلؤ و مرجان‌هایی به دست آورد و به نسل امروز و مشتاقان عرضه کرد.

«چهل حدیث نویسی»، یکی از گام‌های ارزشمند در نشر و تشریح احادیث عترت پاک نبوی است که عالمان از دیرباز به آن مبادرت می‌ورزیدند و جامعه را

ص: 8

از معنویت آثار اهل بیت بهره مند می ساختند . اینکه امامان فرموده اند : هر کس چهل حدیث از احادیث ما را حفظ کند ، در روز قیامت فقیه و دین شناس

برانگیخته می شود ، هم پشتوانه چنین حرکت علمی و فرهنگی است ، هم ما را به ضرورت حفظ احادیث آنان آگاه می کند . چه حفظ به معنای به حافظه سپردن باشد ، چه ثبت و ضبط و جلوگیری از فراموش شدن و از بین رفتن باشد و چه به معنای حفظ در عمل . به هر حال ، تشویقی است برای رویکرد به معارف اهل بیت که در کلمات نورانی آنان نهفته است .

امروز ، نیاز جامعه به آشنایی با فرهنگ ناب اهل بیت ، بیش از هر زمان احساس می شود . عطش و استقبالی هم که مردم از خود نشان می دهند ، ضرورت ارائه و عرضه کلمات خاندان عصمت را در قالبی روان ،

ص: 9

سهل الوصول و متناسب با اقشار مختلف علاقه مند ، روشن تر نشان می دهد و به همین دلیل ، مراکز و مؤسسات و اشخاصی به نشر «چهل حدیث» می پردازند .

آستانه مقدسه حضرت معصومه علیهاالسلام نیز به عنوان

یک حرکت فرهنگی در راه نشر احادیث پیشوایان دین و ترویج معارف عترت ، اقدام به چاپ این سلسله از چهل حدیث های موضوعی کرده است . موضوعات ، ابتدا در کمیته ای تعیین ، سپس به محققان و مؤلفان سفارش داده شده تا به گردآوری و تدوین چهل حدیث پیرامون موضوعات برگزیده پردازند . سعی شده است اغلب موضوعات ، اخلاقی ، تربیتی ، کاربردی و معارفی باشد . تا چه قبول افتد و چه در نظر آید .

***

ص: 10

اما جزوه حاضر.....

حق شناسی و نعمت شناسی ، نشانه معرفت و خردمندی انسان است .

«پدر» حق بزرگی بر فرزند دارد . قرآن کریم توصیه می فرماید که به پدر و مادر نیکی کنید و به شایستگی با آنان صحبت کنید و ارزش این نعمت را بدانید .

در متون دینی و توصیه های پیشوایان معصوم علیه السلام ،

بر شناخت حق پدر و احترام و قدردانی نسبت به او توصیه شده است . روز میلاد حضرت علی علیه السلام در کشور ما به عنوان «روز پدر» نامگذاری شده چرا که او یک پدر نمونه و سرمشق همه پدران است . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نیز فرموده است که : من و علی ، پدران این امت هستیم .

جزوه حاضر ، حاصل تلاش فاضل گرامی حجة الاسلام جناب آقای اسماعیل محمدی کرمانشاهی

ص: 11

است که از لابه لای احادیث نورانی اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام چهل گوهر ناب و حدیث نورانی را برگزیده اند . در همین جا به جاست که از زحمات ایشان تقدیر کنیم .

امید است با آراستگی به ادب اسلامی و الهام گیری از رهنمودهای ارزشمند که در سخنان ماندگار پیامبر و عترت پاک اوست ، جامعه ای مطلوب و خانواده ای باصفا داشته باشیم و حق داران را به نحو شایسته بشناسیم و ادا کنیم .

انتشارات زائر / آستانه مقدسه

1387 ش

ص: 12

1. حقوق پدر بر فرزند

امام کاظم علیه السلام :

سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ قَالَ لَا يُسَمِّيهِ بِاسْمِهِ وَلَا يَمْشِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَا يَجْلِسُ قَبْلَهُ وَلَا يَسْتَسِبُّ لَهُ؛

مردی از رسول خدا صلی الله علیه و آله پرسید: حق پدر بر فرزندش چیست؟

فرمود: او را به نام صدا نزنند و جلوی او راه نرود و قبل از او ننشینند و او را دشنام ندهد. (1)

ص: 13

1-1 . الکافی، ج 2، ص 158.

2. نگاه پدر به فرزند

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

نَظَرُ الْوَالِدِ إِلَى وَلَدِهِ حُبًّا لَهُ عِبَادَةٌ؛

نگاه کردن پدر به فرزندش از روی محبت عبادت است. (1)

ص: 14

1-1 . مستدرک الوسائل، ج 15، ص 170.

3. حقوق متقابل پدر و فرزند

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

يَا عَلِيُّ: حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُحَسِّنَ أَسْمَهُ وَيَضَعَهُ مَوْضِعَهُ صَالِحًا. وَحَقُّ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ أَنْ لَا يُسَبِّحَهُ بِأَسْمِهِ وَلَا يَمْشِيَ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَا يَجْلِسَ أَمَامَهُ وَلَا يَدْخُلَ مَعَهُ الْحَمَّامَ؛

ای علی، حق فرزند بر پدر آن است که برایش نام نیک برگزیند او را به خوبی ادب کند و او را در موقعیت مناسبی قرار دهد.

ص: 15

و حق پدر بر فرزند آن است که او را به نامش نخواند، پیش روی او راه نرود، جلوتر از او ننشیند و با او به

حمام در نیاید. (1)

ص: 16

1-1 . بحار الانوار، ج 74، ص 60؛ پیام پیامبر، ص 128.

4. سه حق فرزند بر پدر

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

مِنْ حَقِّ الْوَالِدِ عَلَى الْوَالِدِ ثَلَاثَةٌ يُحَسِّنُ اسْمَهُ وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَةَ وَيُزَوِّجُهُ إِذَا بَلَغَ؛

از حقوق فرزند بر پدرش سه چیز است ؛ نام نیکو بر او نهد و به او نوشتن بیاموزد و هنگامی که به سن بلوغ رسید برای او همسر برگزیند .

(1)!

ص: 17

1-1 . وسائل الشیعه، ج 21، ص 482؛ مکارم الاخلاق، ص 218.

5. حقوق فرزندان بر پدر

حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى الْوَالِدِ إِذَا كَانَ ذَكَرًا أَنْ يَسْتَفِرَّ أُمَّهُ وَيَسْتَحْسِنَ اسْمَهُ وَيُعَلِّمَهُ كِتَابَ اللَّهِ وَيُطَهِّرَهُ؛

حق پسر بر پدرش این است که ؛ مادرش را احترام کند و نام او را نیکو بگذارد و کتاب خدا را به او یاد دهد و او را به پاکی پرورش دهد. (1)

ص: 18

1-1 . الكافي، ج6، ص 49.

6. نگاه محبت آمیز به فرزند

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

إِذَا نَظَرَ الْوَالِدُ إِلَى وَلَدِهِ فَسَرَّهُ كَانَ لِلْوَالِدِ عِتْقٌ نَسَمَةٍ؛

هنگامی که پدری به فرزندش نظر کند و او را شادمان سازد ثواب آزاد کردن یک بنده به پدر عطا شود. (1)

ص: 19

1-1 . بحارالانوار، ج 74، ص 80؛ مستدرک الوسائل، ج 2، ص 626.

7. شباهت به پدر

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

مِنْ نِعْمَةِ اللَّهِ عَلَى الرَّجُلِ أَنْ يُشْبِهَ وَالِدَهُ؛

از نعمت های خداوند بر مرد آن است که شبیه پدرش باشد. (1)

ص: 20

1-1 . بحارالانوار، ج 74، ص 84.

8. دعاهایی که رد نمی شود

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

يَا عَلِيُّ: اَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةٌ؛ اِمَامٌ عَادِلٌ وَّوَالِدٌ لَوْلَدِهِ وَالرَّجُلُ يَدْعُو لِاَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ وَالْمَظْلُومُ؛

ای علی: چهار نفرند که هیچ دعایی از آنان رد نمی شود: دعای پیشوای دادگر و دعای پدر برای فرزند و دعای شخصی که در غیاب برادر مسلمانش برای او دعا می کند و دعای ستمدیده. (1)

ص: 21

1-1 . من لایحضره الفقیه ، ج 4 ، ص 352 ؛ پیام پیامبر، ص 16.

9. پدران امت اسلامی

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

أَنَا وَعَلِيٌّ أَبَوَا هَذِهِ الْأُمَّةِ؛

من و علی پدران این امت هستیم. (1)

ص: 22

1-1 . البرهان فی تفسیر القرآن ، السید هاشم الحسینی البحرانی ، ج 2، ص 77، قم ، مؤسسه البعثه.

10. اجابت دعای پدر

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

إِيَّاكُمْ وَدَعْوَةَ الْوَالِدِ فَإِنَّهَا تُرْفَعُ فَوْقَ السَّحَابِ حَتَّى يَنْظُرَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهَا، فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى اإِزْفَعُوهَا إِلَيَّ حَتَّى أُسْتَجِيبَ لَهَا؛

از دعا (و نفرین) پدر بر حذر باشید زیرا که آن بالا می رود بالاتر از ابرها تا آن جا که خداوند بدان نظر می کند. پس خداوند می فرماید: آن را بالا آورید به سوی من تا آنکه آن را اجابت کنم. (1)

ص: 23

1-1 . بحار الانوار، ج 74، ص 84، مستدرک الوسائل، ج 5، ص 255 .

11. نفرین پدر

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

إِيَّاكُمْ وَدَعْوَةَ الْوَالِدِ فَإِنَّهَا أَحَدٌ مِنَ السَّيْفِ؛

پرهیزید از نفرین پدر، زیرا که از شمشیر بُرنده تر است. (1)

ص: 24

1-1 . الکافی، ج 2، ص 509؛ بحارالانوار، ج 74، ص 84.

12. دعاهاى مستجاب

رسول خدا صلى الله عليه و آله :

ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ: دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَ دَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَ دَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ؛

سه دعا بدون شك مستجاب می شود: دعای مظلوم و دعای مسافر و دعای پدر بر فرزندش. (1)

ص: 25

1-1 . بحار الانوار، ج 74، ص 84.

13. اثر نیکی به فرزند

رسول الله صلى الله عليه وآله :

بِرُّ الرَّجُلِ بِوَالِدِهِ بِرُّهُ بِوَالِدِهِ؛

نیکی کردن پدر به فرزندش ، نیکی کردن در حق پدرش است. (1)

ص: 26

1-1 . پیام پیامبر، ص 76. من لایحضره الفقیه، ج 3، ص 483 روایتی به همین مضمون به نقل از امام صادق علیه السلام .

14. یاری بر نیکوکاری

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

رَحِمَ اللَّهُ وَالِدَا أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى الْبِرِّ؛

پدری که فرزندش را بر کارهای نیک یاری می کند مورد رحمت خداوند قرار می گیرد. (1)

ص: 27

1-1 . بحارالانوار، ج 74، ص 77، مستدرک الوسائل، ج 15، ص 168 .

15. نیکی به پدر پس از مادر

امام صادق علیه السلام :

جاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَبْرُّ؟ قَالَ: أُمُّكَ قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ أُمُّكَ قَالَ ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ ثُمَّ مَنْ؟

مردی خدمت پیامبر رسید و گفت ای رسول خدا به چه کسی نیکی کنم؟ فرمود: مادرت.

دوباره گفت: بعد به چه کسی؟ فرمود: مادرت.

باز هم گفت: بعد به چه کسی؟ فرمود: مادرت.

گفت: دیگر چه کسی؟ فرمود: پدرت. (1)

ص: 28

16. آموزش فرزندان

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ السَّبَّاحَةَ وَالرَّمَايَةَ؛

به فرزندان‌تان شنا و تیراندازی بیاموزید. (1)

ص: 29

1-1 . الکافی ، ج 6 ، ص 47 . پیام پیامبر، ص 792.

17. هشدار به پدران و فرزندان

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

أَلَا لَا يَجْنِي جَانِ الْأَعْلَى نَفْسِهِ وَلَا يَجْنِي وَالِدُ عَلِيٍّ وَلَا يَجْنِي وَلَدُ عَلِيٍّ وَالِدِهِ؛

آگاه شوید کسی مرتکب جنایتی نمی شود مگر آن که به زیان خود اوست و نباید هیچ پدری بر فرزندش و نه فرزندی بر پدرش جنایتی روا

دارد. (1)

ص: 30

1-1 . پیام پیامبر ، ص 105 .

18. آثار دوستی پدران

امیر مؤمنان علی علیه السلام :

مَوَدَّةُ الْآبَاءِ قَرَابَةُ بَيْنِ الْأَبْنَاءِ؛

دوستی پدران خویشاوندی بین فرزندان به شمار می آید. (1)

ص: 31

1-1 . نهج البلاغة ، حکمت 308 .

19. حق پدر بر فرزند

امیر مؤمنان علی علیه السلام :

حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى الْوَلَدِ أَنْ يُطِيعَهُ فِي كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ؛

حق پدر بر فرزند آن است که فرمان او را در تمام امور _ غیر از نافرمانی خداوند _ اطاعت کند. (1)

ص: 32

1-1 . نهج البلاغه، حکمت 399.

20. حق فرزند بر پدر

امیر مؤمنان علی علیه السلام :

حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَيُحَسِّنَ أَدَبَهُ وَيُعَلِّمَهُ الْقُرْآنَ؛

حق فرزند بر پدر آن است که بر او نام نیکو نهد و او را خوب تربیت کند و به او قرآن بیاموزد. (1)

ص: 33

1-1 . نهج البلاغه، حکمت 399.

21. بهترین ارث پدران

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ خَيْرَ مَا وَرَّثَ الْآبَاءُ لِأَبْنَائِهِمُ الْأُءَدَبُ؛

بهترین ارثی که پدران برای فرزندانشان باقی می گذارند، ادب است. (1)

ص: 34

1-1 . الکافی، ج 8، ص 150 . رک : غرر الحکم، ص 393 .

22. نیکی نخست پدر

عن ابی الحسن علیہ السلام قال:

أَوَّلُ مَا يَبْرُ الرَّجُلُ وَلَدَهُ أَنْ يُسَمِّيَهُ بِاسْمِ حَسَنِ فَلْيُحْسِنِ أَحَدُكُمْ اسْمَ وَلَدِهِ؛

نیکی نخست پدر به فرزند خود ، این است که او را به نام خوبی نامگذاری کند. پس اسم خوبی روی فرزند خود بگذارید. (1)

ص: 35

1-1 . الکافی؛ ج 6، ص 21.

23. ایستادن به احترام پدر

امیر مؤمنان علی علیه السلام :

ثَلَاثٌ لَا يُسْتَحْيَى مِنْهُنَّ: خِدْمَةُ الرَّجُلِ ضَيْفَهُ وَ قِيَامُهُ عَنِ مَجْلِسِهِ لِأَبِيهِ وَ مُعَلِّمِهِ وَ طَلَبُ الْحَقِّ وَإِنْ قَلَّ؛

سه چیز است که نباید از آن شرم کرد: خدمت کردن مرد به مهمانش و برخاستن از جایش به احترام پدر و معلمش و مطالبه حق گر چه کم

باشد. (1)

ص: 36

1-1 . غرر الحکم و دررالکلم (برگزیده فارسی)، ص 47، (ح 6444)، مستدرک الوسائل، ج 16، ص 260.

24. شیوه امام حسن و امام حسین علیهما السلام

امیر مؤمنان علی علیه السلام :

كَانَ الْحَسَنُ فِي حَيَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَدْعُونِي أَبَا الْحُسَيْنِ وَكَانَ الْحُسَيْنُ يَدْعُونِي أَبَا الْحَسَنِ وَيَدْعَوَانِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَبَاهُمَا، فَلَمَّا تَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ دَعَوَانِي بِأَبِيهِمَا؛

حسن در زمان زندگی رسول خدا صلی الله علیه و آله مرا ابالحسین صدا می کرد و حسین مرا ابالحسن می خواند و هر دو رسول خدا صلی الله علیه و آله را پدر صدا می زدند. پس از آن که رسول خدا از دنیا رفت مرا پدر می خواندند. (1)

ص: 37

1-1 . فرهنگ جامع سخنان امام حسین علیه السلام ، ص 57.

25. احترام پدر در هر حال

امیر مؤمنان علی علیه السلام :

أَكْرَمُ ضَيْفِكَ وَإِنْ كَانَ حَقِيرًا وَقُمْ عَنْ مَجْلِسِكَ لِأَبِيكَ وَ مُعَلِّمِكَ وَإِنْ كُنْتَ أَمِيرًا؛

مهمانت را گرامی بدار اگر چه بی نوا باشد و به احترام پدر و معلّم از جایت برخیز اگر چه فرمانروا باشی. (1)

ص: 38

1-1 . غررالحکم و دررالکلم (برگزیده فارسی)، ص 31، (ح 2341).

26. حق پدر بر فرزند

امام سجاد علیه السلام :

وَأَمَّا حَقُّ أَبِيكَ فَتَعَلَّمْ أَنَّهُ أَصَدُّ لَكَ وَأَنَّكَ فَرْعُهُ وَأَنَّكَ لَوْلَاهُ لَمْ تَكُنْ، فَمَهْمَا رَأَيْتَ فِي نَفْسِكَ مَا يُعْجِبُكَ، فَاعْلَمْ أَنَّ أَبَاكَ أَصْلُ النِّعْمَةِ عَلَيْكَ فِيهِ
وَاحْمَدِ اللَّهَ - وَأَشْكُرْهُ عَلَى قَدْرِ ذَلِكَ؛

و اما حق پدرت آن است که بدانی که او ریشه توست و تو شاخه او هستی و بدانی که اگر او نبود تو نبودی،

ص: 39

پس هر گاه در وجود خود چیزی دیدی که دوست داشتی بدان که از پدرت داری و حمد خدای را به جا

آور و او را به همان اندازه شکر کن. (1)

ص: 40

1-1 . تحف العقول، ص 269 (ابی محمد الحسن بن علی بن الحسین بن شعبه الحرّانی).

27. حق فرزند بر پدر

امام سجاد علیه السلام :

وَأَمَّا حَقُّ وَالِدِكَ: فَتَعَلَّمَ أَنَّهُ مِنْكَ وَ مُضَافٌ إِلَيْكَ فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا بِخَيْرِهِ وَ شَرِّهِ وَ أَنَّكَ مَسْئُولٌ عَمَّا وَلَّيْتَهُ مِنْ حُسْنِ الْأَدَبِ وَ الدَّلَالَةِ عَلَى رَبِّهِ
وَالْمَعُونَةِ لَهُ عَلَى طَاعَتِهِ فِيكَ وَ فِي نَفْسِهِ فَمُثَابٌ عَلَى ذَلِكَ وَ مُعَاقِبٌ، فَاعْمَلْ فِي أَمْرِهِ عَمَلَ الْمُتَزَيِّنِ بِحُسْنِ أَثَرِهِ عَلَيْهِ فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا الْمَعْدُورِ
إِلَى رَبِّهِ فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ بِحُسْنِ الْقِيَامِ عَلَيْهِ وَ الْأَخْذِ لَهُ مِنْهُ؛

و اما حق فرزندت؛ آن است که بدانی او از تو است و

ص: 41

در این دنیا به تو وابسته است، خوب باشد یا بد. و تو

باید پاسخگوی سرپرستی او باشی درباره تربیت و راهنمایی او به سوی پروردگارش و یاری او به اطاعت وی درباره خودت و درباره خودش، پس بر عمل او ثواب می بری و در صورت کوتاهی کیفر خواهی دید. پس درباره او کاری کن که در دنیا اثر نیکو داشته باشد و خود را بدان بیارایی و در نزد پروردگارش نسبت به او معذور باشی به سبب سرپرستی خوبی که از او کردی و نتیجه الهی که از او گرفتی. (1)

ص: 42

1-1 . تحف العقول، ص 269.

28. بی احترامی به پدر

امام محمد باقر علیه السلام :

إِنَّ أَبِي نَظَرَ إِلَى رَجُلٍ وَمَعَهُ ابْنُهُ يَمْشِي وَالْإِبْنُ مُتَّكِيٌّ عَلَى ذِرَاعِ الْأَبِ، قَالَ: فَمَا كَلَّمَهُ أَبِي مُقْتًا لَهُ حَتَّى فَارَقَ الدُّنْيَا؛

پدرم مردی را دید که پسرش با او راه می رفت و فرزند بر شانه های پدرش [تکیه کرده بود] حضرت فرمود: پدرم از روی ناخشنودی تا زنده بود هیچگاه با او سخن نگفت. (1)

ص: 43

1-1 . الکافی ، ج 2 ، ص 349 . بحار الانوار، ج 74، ص 64.

29. یاری شدن پدر دختر

از امام باقر یا امام صادق علیهما السلام روایت شده است:

أَذا اصابَ الرَّجُلُ ابْنَةً، بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهَا مَلَكًا فَأَمَرَ جَنَاحَهُ عَلَى رَأْسِهَا وَصَدْرِهَا وَقَالَ: ضَعِيفَةٌ خُلِقَتْ مِنْ ضَعْفِ الْمُنْفِقِ عَلَيْهَا مُعَانٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛

هنگامی که مردی دختردار شد، خداوند فرشته ای می فرستد و او بالش را بر سر و سینه او کشیده می گوید: ضعیفی است که از ضعف آفریده شده است، کسی که مخارج او را پردازد تا روز قیامت یاری خواهد شد. (1)

ص: 44

1-1 . ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، شیخ صدوق، ص 435.

30. تأثیر پدران صالح

امام محمد باقر علیه السلام :

يُحْفَظُ الْأَطْفَالَ بِصَلَاةِ آبَائِهِمْ؛

صلاحت و شایستگی پدران موجب مصونیت و حفظ کودکان می گردد. (1)

ص: 45

1-1 . بحارالانوار، ج 15، ص 178.

31. تفسیر احسان به والدین

امام صادق علیه السلام در تفسیر احسان به پدر و مادر در آیه «و بالوالدین احسانا(1)» فرمود: الوالدان رَسُولُ اللَّهِ وَعَلَىٰ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ؛

منظور از پدران؛ رسول خدا صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام می باشد. (2)

ص: 46

1-1 . نساء / 36 .

2-2 . البرهان فی تفسیر القرآن، ج 2، ص 77.

32. عاقبت کشمکش با پدر

امام صادق علیه السلام:

ثَلَاثَةٌ مَنْ عَارَزَهُمْ ذَلٌّ؛ الْوَالِدُ وَالشُّلْطَانُ وَالْغَرِيمُ؛

سه نفرند که هر کس با آن‌ها کشمکش کند خوار شود: پدر، حکومت و شخص بدهکار. (1)

ص: 47

1-1 . بحارالانوار، ج 74، ص 71. به نقل از خصال، ج 1، ص 91.

33. نیکی به پدران

امام صادق علیه السلام:

بُرُوا آبَاءَكُمْ يَبْرِكُمْ أَبْنَاءُكُمْ؛

به پدرانتان نیکی کنید تا فرزندانتان به شما نیکی کنند. (1)

ص: 48

1-1 . تحف العقول، ص 359؛ غررالحکم و دررالکلم (برگزیده فارسی)، ص 44، (ح 4448).

34. خدمت به پدر

امام صادق علیه السلام:

إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَلِيَ ذَلِكَ مِنْهُ فَافْعَلْ وَلَقَمُهُ بِيَدِكَ فَإِنَّهُ جَنَّةٌ لَكَ غَدًا؛

(ابراهیم بن شعیب گفت که به امام صادق علیه السلام گفتم: همانا پدرم پیر و ناتوان شده است و من هر وقت کاری دارد او را به دوش می کشم.)

امام فرمود: اگر می توانی که آن را برای او ادامه دهی این کار را بکن و با دست خودت به او لقمه بده به درستی که بهشت فردا از آن تو خواهد بود. (1)

ص: 49

35. اثر زیاد دوست داشتن پدر

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ -عَزَّوَجَلَّ- لَيَرْحَمُ الرَّجُلَ لِشِدَّةِ حُبِّهِ لَوَلَدِهِ؛

همانا پروردگار متعال پدر را به خاطر زیاد دوست داشتن فرزندش مورد رحمت قرار می دهد. (1)

ص: 50

1-1 . من لا يحضره الفقيه، ج 3، ص 355.

36. کراهت ورود پدر در قبر

امام صادق علیه السلام :

يَكْرَهُ لِلرَّجُلِ أَنْ يَنْزِلَ فِي قَبْرِ وِلْدِهِ؛

کراهت دارد که پدر برای دفن فرزندش در قبر او وارد شود. (1)

ص: 51

1-1 . الکافی، ج 3، ص 198.

37. دعای پدر همانند دعای نبی

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

دُعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ كَدُعَاءِ النَّبِيِّ لِأُمَّتِهِ؛

دعای پدر برای فرزندش همانند دعای پیامبر است برای امتش. (1)

ص: 52

1-1 . کنز العمال، 3314/98/2؛ مشکاة الانوار/ 162.

38. حق پدری علی علیه السلام

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

حَقُّ عَلِيٍّ عَلَيَّ هَذِهِ الْأُمَّةُ كَحَقِّ الْوَالِدِ عَلَيَّ وَلَدِهِ؛

حق علی بر این امت همانند حق پدر بر فرزندش است. (1)

ص: 53

1-1 . بحارالانوار، ج 36، ص 5؛ کتاب السبعین فی فضائل امیرالمؤمنین، میر سید علی کبیر همدانی، ص 39.

39. مرگ پدر

امیر مؤمنان علی علیه السلام :

مَوْتُ الْوَالِدِ قَاصِمَةُ الظَّهْرِ؛

مرگ پدر ، پشت [آدم را] نابود می کند. (1)

ص: 54

1-1 . غرر الحکم و درر الکلم ، ح 9343 .

40. بزرگترین واجب

امیر مؤمنان علی علیه السلام :

بِرُّ الْوَالِدَيْنِ أَكْبَرُ فَرِيضَةٍ؛

نیکی به پدر و مادر، بزرگترین واجب است. (1)

ص: 55

1-1 . غررالحکم و دررالکلم ، ح 9339 ؛ مستدرک الوسائل ، ج 15 ، ص 178 .

81. بحار الانوار، علامه محمد باقر مجلسی.
82. البرهان فی تفسیر القرآن، السید هاشم الحسینی البحرانی.
83. پیام پیامبر، بهاء الدین خرّمشاهی .
84. تحف العقول، ابن شعبه الحرّانی .
85. ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، شیخ صدوق.
86. فرهنگ جامع سخنان امام حسین علیه السلام ، گروه حدیث پژوهشکده باقرالعلوم(ع).
87. غررالحکم و دررالکلم، عبد الواحد آمدی .
88. الکافی، محمّد بن یعقوب الكلینی .
89. کنز العمال ، علاء الدین الهندی .
90. مستدرک الوسائل، میرزا حسین نوری.
91. مکارم الاخلاق، فضل بن حسن الطبرسی .
92. وسائل الشیعه، شیخ حرّ عاملی.
93. من لایحضره الفقیه ، ابی جعفر الصدوق .

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند یکسانند؟

سوره زمر / 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

